

M168

LKA

Lietuvos nacionalinė M.Mažvydo biblioteka

Mintis

Nr. 156-
SEŠTADIENIS
1946 M. RUGPIUČIO MĖN. 31 D.
I METAI

LIETUVIŲ VISUOMENĖS DIENRASTIS

Kumščiais sustiprinti argumentai

Paryžius. Politinėje Italijos sutarties komisijoje vėl įvyko žodinė dvikovė tarp Australijos ir sovietų delegatų. Australijos delegatas siūlė Montcenit plato klausimą spręsti tik tiek, kiek pažadų duota Prancūzijai, pavedadant lemiamą žodį tarti specialiai komisijai.

Australijos siūlymas atmetas 13 balsų prieš 6. Prieš jį pasisakė Britanijos, Prancūzijos ir Tarybų s-gos atstovai, kadaigi klausimo esmė jau iš pagrindų iširta. Tarybų s-gos atstovas Vyšinskis prikišo, kodėl Australijos atstovas visada vaidinaš netikėlį Tomą, kodėl nenuveina tenai ir nesusipažįsta pakankamai su klausimu ir nesusirenka tikslų informacijų.

Australijos delegatas atsakė į tai, kad reikia žinoti užsienio reikalų ministerių nutarimų motyvus. Dabar nežinome, ar nutarimai tikri ar netikri, teisingi ar neteisingi. Po to Australijos atstovas trenkė kumščiu į stalą ir pareiškė: aš dar kai ką pasakysiu tamstoms, būtent, kad specialistų komisija neturi jokios nuovokos apie Moncenito plato. Tie ponai nė nepasiziūrėjo į užtvanką.

UŽSIENIO REIKALŲ MINISTERIŲ PASITARIMAS

Paryžius. Didžiosios Britanijos, JAV, Tarybų s-gos ir Prancūzijos užsienio reikalų ministrai buvo susirinkę svarstyti priemonių, kaip paskubinti kongreso darbus. Susitikimas įvyko Prancūzijos užsienio reikalų ministerijoje. Delegatai tikisi, kad bus galima pašalinti kai kurių klausimų užsigulėjusias priežastis. Daugumas iš 250 papildomų siūlymų liečia dalykus,

dėl kurių iki šiol nėra pasisakę 4 užsienio reikalų ministrai. Tad, kaip tik dėlto nesusitarimams vartai buvo atkilti iki galo.

MITYBOS KONFERENCIJA

Londonas. Kopenhagoje rugsėjo 2 d. prasideda Jungtinių Tautų mitybos ir žemės ūkio vadybos konferencija. D. Britanija siunčia 25 atstovus, Amerika 28, Olandija ir Prancūzija po 25 atstovus. Iš viso susirinko 24 valstybės. Tarybų s-ga į kvietimą dar neatsakė. Į konferenciją priimamos prašėsi Italija, Šveicarija, Ispanija, Portugalija ir Airija.

Naujas susitikimas Atlante?

Paryžius. Prancūzijos ministerių kabineto kanceliarijos viršininkas paneigė gandus, kad Bidault esąs pakviestas dalyvauti prezidento Trumano su min. pirmininku Atlee susitikime Atlante. Tačiau savo kalboje jis nurodė, kad toks susitikimas esąs galimas. Jis pabrėžė, kad Bidault „dar nesąs pakviestas“ tokiame susitikime dalyvauti. O prancūzų užsienių reikalų ministerijos kalbėtojas pareiškė, kad gandai apie tokį susitikimą yra pramanyti. Jis nurodė, kad prezidentas Trumanas šiuo metu atostogauja ir yra britų Bermudos salos vandenyse.

ANGLAI BAIMINASI GRAŽINTI BELAISVIUS

Londonas. Vokiečių karo belaisvių gražinimas namo pastaruoju metu yra pasi-

SPIONAZO AFERA VOKIETIJOJE

Frankfurtas. Vyriausias amerikiečių kariuomenės štabas Vokietijoje pranešė, kad suimta 15 vokiečių, kurie būdami žymiuose postovuose vertėsi šnipinėjimu. Šnipai dirbo vienoje amerikiečių karinės vyriausybės pripažintoje organizacijoje. Dabar sunaikintas šnipų tinklas buvo išaiškintas po kelių mėnesių slapto sekimo. Šnipai gaudavo iš sovietų pinigų ir turėdavo teikti žinias apie amerikiečių kariuomenės judėjimą.

VARSUVOS KARO NUOSTOLIAI

Varšuva. Paskutinėmis žiniomis Varšuvoje karo metu padaryta nuostolių už 1.300 milijonų dolerių.

daręs viešosios nuomonės diskusijų objektas. Kaip atsimename, eilė parlamento narių, dvasininkų ir žymių Anglijos kultūrinio gyvenimo asmenybų ministeriui pirmininkui Atlee buvo įteikę memorandumą, kuriuo buvo patariama kiek galint greičiau vokiečių karo belaisvius iš Anglijos gražinti namo. Už tai kalbą teisinial ir moraliniai principai. Britanijos vyriausybė pareiškė savo nuomonę, kad repatriuojamųjų skaičius veikia bus žymiai padidintas. Bet pagrindinis vyriausybės sprendimas, kaip politiniai korespondentai praneša, priklausys nuo nuodugnaus svarbių politinių ir ūkinių veiksnių apsvaistymo. Pirmiausia reikia rūpestingai atrinkti, nes tie belaisviai, kurie tebėra įsitikinę nacionalsocializmo ar militarizmo šalininkai, galėtų Vokietijoje sukelti pavojingų sąmyšių. Pirmoje eilėje bus gražinami aiškūs antinaciai. Prieš vykdomą plačią repatriaciją Britanijos vyriausybė turi turėti laidą ūkiniu atžvilgiu, kad atleisti bus priimti vokiečių darbo rinkoje, o šitas klausimas savo ruožtu žymiai priklausau nuo okupacinių valstybių susitarimo dėl Vokietijos būsimos administracijos. Jei nepasiseks gražintųjų belaisvių įjungti į vokiečių ūkį, tai jie tik dar labiau padidintų našta britų mokesčių mokėtojai, kuris ir šiaip jau sudeda 80 milijonų svarų sterlingų britų zonai administruoti ir maitinti. Londone nurodoma, kad tai, kad daugumas karo belaisvių dirba žemės ūkyje ir namų statyboje. Britanijoje stinga darbo jėgos dėl to, kad ji turi laikyti kariuomenę Vokietijoje ir kituose kraštuose. Kaip tik dėl tos priežasties Anglija ir priversta palikti privalomą karo prievolę ir tūkstančius jaunų britų atitraukti nuo šeimos ir tėvynės.

JAV laivyno vienetai viduržemio jūroje

Vašingtonas. JAV laivyno grupė, vadovaujama admirolo Harryo K. Hewitto, kuri buvo atvykusi vizito į Portugaliją, šiomis dienomis atplaukė į Viduržemio jūrą. Si grupė sudėta iš lėktuvnešio „Franklin D. Roosevelt“, 2 kreiserių ir 4 naikintuvų. Viduržemio jūroje prie šios grupės prisidės dar 2 kreiseriai ir 2 naikintuvai, kurie šiuo metu drauge su britų laivyno vienetais operuoja Trijesto vandenyse.

Taip pat pranešama, kad vyriausias Atlanto laivyno vadas admirolas Markas A. Mitscheris ir viceadmirolas Forestas P. Shermanas taip pat išvyko į Europą vizituoti JAV laivyno dalinių.

VARSUVOJE SULAIKYTAS JAV PASIUNTINYBES NARYS

Varšuva. JAV pasiuntinybės tarnautoja amerikietė Irena Dmochowsky iš Čikagos buvo šiomis dienomis lenkų saugumo policijos sulaikyta. Amerikiečių pasiuntinybė pareiškė protestą.

AUSTRIJA BLIJO NETEKTI VISOS PRAMONĖS

Paryžius. Austrijos užsienio reikalų ministeris dr. Gruberis spaudos atstovams pareiškė, kad Austrijos santykiai su Tarybų s-ga esą nesklaidūs dėl vokiečių turto savinimosi ir dėl nuolatinės opozicijos Austrijos isleistam suvalstybinio įstatymui. Jei Tarybų s-ga pasiimtų visas kitados vokiečiams priklausiusias įmones Austrijoje, tai tokiu atveju Austrija netektų beveik visos savo pramonės. Daugiau kaip 150 nepaprastai svarbių įmonių Austrijoje, nepaisant Austrijos suvalstybinimo, dabar naudojamos sovietų. Tiesa, Austrija sutinka mokėti atpildą už kitados vokiečiams priklausiusias įmones, bet pačios jų įrangos esančios austrų ir turinčios likti austrų kontroleje.

Gruberis pareiškė pageidavimą, kad pietų Tirolyje būtų padarytas plebiscitas pasirodytų neįmanomas, tai pietų Tiroliui turėtų būti suteikta ir garantuota visiška nepriklausomybė.

GENEROLAI PADEDA NUMITI DERLIŲ

Londonas. Kaip Anglijos karo ministerija praneša, kad padėti numiti šių metų derlių Anglijoje pasisiūlė daugelis vokiečių generolų, kurie šiuo metu yra angli nelaisvėje.

GED. GALVANAUŠKAS

Taika ar karas?

Marsas žengia

Tariamasis taikos konferencijos metu pasaulyje vyrauja neregėta įtampa. Ji pralėnkia buvusią 1914 m., žymiai prąšoka 1938 m., miuncheniško susitarimo laikinai atidėtą. Anuomet septyni aštundaliai britų ir prancūzų džiaugėsi, kad taika išgelbėta. Britai patenkinti galį imperinę politiką varuoti ir dar kelias dienas ir valandas taikoje gyventi. „Palaimintųjų turinčiųjų“ būseną juos vilioja. Empirinis britas grėsmę pajunta kiek vėliau. 1939 m. kovo 31 d. su Lenkija sudaro karinę sandorą. Nė mėnesiui nepraslinkus, balandžio 26 d., paskubomis paskelbta mobilizacija. Hitlerio koziris — Beckas atsiduria britų rankose. Prancūzai užmigdyti Maginot apsaugos linijos garso. Daladier patenkintas miuncheniškėmis paliaubomis, nes tuščios kareivinės, o gangaus mėlynė ramutėlė — be lėktuvų — Charles de Gaulle išpėjimas — Prancūzija techniškai apginkluoti — neužgėtas.

Sovietai šaukia: mes nenorime kaštanų už kitų iš ugnies. Jie sudaro su vokiečiais sutartį ir kuriam laikui atideda tą žemalonių žaismą. Maskva veda izoliacinę politiką. Tuo keliu žengia belgų, rumunų karaliai, Jugoslavijos regentas ir Lenkijos pulk. Beckas. Maskviškas užsidarymas Rapallo sutarties metu apgaubia daugelį valstybių. O tai sudaro puikias sąlygas Hitleriui vesti veržlią politiką, žengti į karą, griauti britų imperiją ir siekti vyravimo ne vien Europoje. Tada, prieš 8 metus, ryžosi apsupta Vokietija geležinį lanką sulaužyti. Dabar to paties tikslo siekia Sovietai, turį milžiniškas ukines galimybes, valdą arti penktadalio pasaulio gyventojų. Anuomet susidūrė D. Britanija su Vokietija, šiandien rikiuoja pajėgas Sovietai ir anglosaksų pasaulis. Vieni ir kiti grupuoja aplink save šalutines pajėgas. Anuomet buvęs antrasis kontinentinis karas paruošė kelią pirmam pasauliniam karui, kurio grėsmė yra virš mūsų galvų. Gordijaus mazgas neperkertamas, nes nuo mirusios uždangos šono — galybė klausimų, nesutarimus keliančių, drebina pasaulį.

Europa padalyta geležinės užuolaidos. Aroje jos pusėje šaukia teisningumo ir įgyvendymo Atlanto nuostatų, kurie šiandien tarytum užmiršti, Suomija, Pabaltijis, Lenkija, Čekoslovakija ir Balkanai. Jie yra Maskvos žaismu, nes demokratinis pasaulis yra bejėgis kuo nors ten padėti. Jaltos konferencijoje padarytos klaidos pasmerkė tuos kraštus. Teorinė užuojauta tolygi išdavystei, kuri ne kartą Lenkijai padaryta. Budelio rankosna atiduoti aukai užtausti yra tolygu pasmerktai save. O tomas aukomis yra ne vien Lietuva ar Lenkija. Ir vien dėl jų, galima drąsiai tvirtinti, nepajudė nė vienas lėktuvas ar karys. Didysis svorio centras yra kur kitur. Kitos priežastys jau šiandien verčia Marsą pajudėti.

Achilo kulnas

JAV. ir D. Britanija nors ginasi nesantios santarvės sudariusios, neabejotinai yra bent į šalį atidėjusios smulkmenas, kurios jas skiria. O tas dvi galybes daug kas jungia, pirmiausia gi išsilaikyti ir

siekti pasaulyje viešpatauti. Sovietai joms skersai kelio atsistoja. Nuo Triesto ligi Kinijos visur verda neramumai. Čia yra tas jautrusis anglosaksų Achilo kulnas, kuris jau šiandien pažeistas.

Sovietai neramiai akimi žvelgia į Viduržemio jūrą kuri yra britų rankose. Jie siekia ten koją įkelti, britams laisvą judėjimą per Suesą į Indiją atkirsti. Visi neramumai Artimuosiuose Rytuose, kova dėl Dardanelų, konfliktai dėl Triesto yra tik atskiri tarpiniai šioje ilgoje istorijoje.

Vokiečiai praėjusiam kare siekė to paties tikslo: Romelį nusiuntė į Afriką, o milžiniškomis jėgomis gniuždė raudonąją armiją. Sovietai kitomis, pasalūniškomis, priemonėmis kelia nuolatinius neramumus Artimuosiuose Rytuose ir viena akimi žiūri į Libiją, kurion norėtų įsėsti. Šios replės turėtų tą patį tikslą — perkirsti gyvybinę britų arteriją, nublokšti juos nuo Indijos.

Turkijos problema iškilo visu ryškumu. Sovietai pasisavina carinės Rusijos metodus ir stengiasi prasilaužti pro Dardanelų užtvartą. Jų nota Turkijai reiškia norą sąsiaurio klausimą spręsti savo tarpe, t. y. Ankarą padaryti satelitine sostine, kokia

Amerikos lietuvių spaudos skiltyse

„Amerika“ deda keletą ištraukų iš naujai Amerikoj išėjusios buv. JAV. ambasadoriaus W. C. Bullitt knygos „The great globe itself“, kur atvirai kalbama apie sovietų politiką. Apie dabartinę sovietų primestą globą Europos tautos autorius rašo:

„Šiandien sovietų kariuomenė yra užėmusi visą Lenkiją. Pastumdėlių vyriausybė, kontroliuojama iš Maskvos, yra pasodinta Varšuvoje. Ir tas pats yra Estijoje, Latvijoje, Lietuvoje, Rumunijoje, Bulgarijoje, Vengrijoje, Jugoslavijoje, Čekoslovakijoje ir Vokietijoje.“

Dėl to Bullitt priekaištuoja prez. Rooseveltui, kuris karo metu žaidęs tokiais didžiuliais ėjimais, kaip nėra žaidęs joks kitas valstybės vyras. Iš to esą laimėjęs vien Stalinas, o Rooseveltas pralaimėjęs ir skaudžiausia pralaimėjo istosios eilės tautų laisvę ir gyvybę.

Tas pats laikraštis rašo, jog būvę Amerikos spaudoj nemaža šturksčių ir nepagrįstų atsiliepimų apie lietuvius ir kitus baltiečius DP. Esą, prieš keletą mėn. buvo užėjusi tiesiog mada DP žeminti ir juos purvais drabstyti, — ir tai, pastebi laikraštis, ne be „suinteresuotųjų“ agentų pakuždėjimo į amerikiečių žurnalistų ausis.“ Tačiau reikia dabar džiaugtis, kad toji šmeižtų audra dingo, nepajėgusi pakenkti geram, ypač lietuvių vardui. Toliau laikraštis cituoja, visą eilę palankių atsiliepimų apie baltiečius amerikonių spaudoj.

Vienoj informacijoj apie dabartinius tarybinius Lietuvos ministerius rašoma, kad atskirų ministerijų priskaitoma net 15. Ypač esą kreipiamas dėmesys miškams, kuriems valdyti prireikė net 2 ministerijų: viena miškui auginti, o kita — išaugintam eksploatuoti. Iš suminėjų ministerijų pa-

yra Bukareštas ar Sofija, Varšuva ar Praha. Turkijai šios užmačios yra aiškios. Jos spauda šaukte šaukia su Maskvos sąlygomis nesutikti. Ir naujoji turkų demokratinė vyriausybė maskviškius reikalavimus atmetė. Ji pasirenka kelią, vedantį į Londoną ir Vašingtoną, bet ne Maskvą. Turakai ryžtasi stoti nelygion kovon ne Dardanelų, bet savo nepriklausomybės ginti. Anglosaksai turkus visomis jėgomis remia, nes tuo būdu gina savo imperiją. Jie ir turkai nesutinka su Sovietų reikalavimais.

Triesto klausimas yra žymiai svarbesnis už šiaipjau kurį uostą, net, pvz., Danciją, kuris buvo pasaulio gaisro priežastis. Baltijos jūra — sovietinis ežeras. Viduržemio jūra įgyja vis didesnės svarbos. Sovietai spraudžiasi ten turėti bent vieną langelį, jei negalima iškovoti durų — Dardanelų. Triestas nepaprastai svarbus ūkiniu, bet dar svarbesnis politiniu atžvilgiu, kad išsprautų nors Adrijos jūron.

Tie visi jautrūs klausimai TSRS verčia telkti kariuomenę Irano pasienyje, siųsti dešimtimis divizijų į Bulgariją. „Tass“ šias žinias paneigė, bet britų patikrintomis informacijomis ten vyksta kariuomenės telkimas žymiai sparčiau, negu anksčiau.

(bus daugiau)

vardžių tikta viena skamba — nelietuviškai, tačiau iš jų lietuviškai nemoka kur kas daugiau. Dabar bene svausia Lietuvoj figūra esanti Suslovas, ypatingų įgaliojimų partijos žmogus.

Amerikiečių spaudoje dažnai vėl girdim minint J. Sharkey vardą. „Amerika“ praneša, jog šis lietuvis, buvęs bokso čempionas, su sūnum buvo atvykęs į New Yorką, į boksininkų Louis - Conn rungtynes. Ta proga plačiau buvo paminėti J. Sharkey sportiniai laimėjimai.

Kitoje vietoje skaitome apie pagarsėjusią amerikiečių tarpe lietuvių dainininkę Polyną Stoškiūtę, kuri liepos 1 d. lėktuvu išskridusi į Europą koncertuoti amerikiečių kareiviams. Tai esanti trečioji jos kelionė užjūrin. Ligi šiol dainininkė suskraidžiusi apie 65 000 mylių, 3 kartus sekusi per Arktikos sritį ir 2 kartą per ekvatorių. Ateinantį rudenį P. Stoškiūtė dainuosianti New Yorko City Center operoj ir aplankysianti koncertuodama nuo Atlanto ligi Ramiojo vandenyno. Mums labai džiugu girdėti apie tokius žymius dainininkės laimėjimus ir tikrai gaila, jog, dainininkei esant Europoj, mūsų apie jos koncertus nepasiekia joks garsas. Gal būt, dainininkė būtų savo daina prādžiuginusi ir tremtinių visuomenę.

Birželio mėn. iš spaudos išėjęs LAIC (Lithuanian American Information Center) pavāšarinis „Lithuanian Bulletin“ nr. „Amerika“ labai palankiai vertina šį biuletenį, vadindamas jį žurnalu. Tarp kitų autorių randam paminėtą Liudo Dovydeno pavardę. Amerikos lietuviams komunistams esą labai nepatinka Maskvos instrukcijų apie lietuvių trėmimą Rusijos gilumon fotostatine nuotrauka. (j)

Meerbecke lankėsi La Guardia

Rugpjūčio 20 d. Meerbecko Baltijos tautų stovykloje lankėsi vyr. Unrros direktorius La Guardia. Nors apie jo atvykimą buvo patirta tik prieš dvi dienas, tačiau ir per šį trumpą laiką buvo suspėta paruošti nors ir kukliuose rėmuose nedidelę Baltijos tautų parodėlę. Joje buvo parodyti visų trijų tautų įvairūs rankų darbai ir kas kiekvienos tautybės veiklama stovykloje. Lietuviškame skyriuje daugiausia dominavo įvairūs rankų darbai.

Atvykęs La Guardia buvo sutiktas vietinės Unrros vadovybės ir visų trijų tautybių lyderių bei įvairių pareigūnų. Trys mažos mergaitės svečiui įteikė po gėlių puokštę. Su dideliu susidomėjimu apžiūrėjęs parodėlę, La Guardia lankėsi latvių teatre (šioje stovykloje veikęs latvių teatras yra didžiausias visoje anglų zonoje ir jau suvaidino 100 spektaklių), o iš teatro nuvyko į vaikų darželį, kur ilgai užtrauko lietuvių skyriuje. Iš čia svečias buvo pakviestas į didžiąją stovyklos salę, kurioje laukė išsirikiavę visų trijų tautybių chorai ir keletas šimtų stovyklos gyventojų. La Guardiai su palydovais pasirodžius salėje, jis buvo sutiktas su Amerikos tautiniu himnu. Po to, visų trijų tautybių vardu svečiui buvo įteiktas iš stovyklos gyvenimo, su įrašų, albumais ir dar atskirai visos tautybės įteikė dovanas. Lietuvių grupė įteikė adresą ir stovykloje išauštą tautinę juostą. Po to, į susirinkusius prabilo La Guardia, pasakydamas šią kalbą:

„Done direktoriau ir stovyklos gyventojau. Aš atvykau į jūsų stovyklą pamatyti, kaip jūs gyvenate ir radau gražiai dirbančius.“

„Varbiausia yra, neprarasti vilties: Tie, kurie taip gražiai, kaip jūs, galite dainuoti, niekada nepraus. Aš negirdėjau mano krašto himno giedant gražiau, kaip kad čia giedota. Kai jūs giedojote „Laisva žemė“, aš jaučiau, ką tai reiškia, ir reikšmė nėra paprasta. Gal būt mes, kurie esame gimę toje laisvės žemėje ir visą metą joje gyvename, kartais tos laisvės nevertiname, kaip kad ją vertinti privalėtumėm.“

„Aš atvykau pas jus sustiprinti jūsų patriotiškumo. Bet Unrra yra ribota, o aš norėčiau suteikti jums daugiau. Jūsų padėka Unrrai šalpai, aš manau, buvo pareikšta ne tik mano kraštui, bet taip pat Jungtinei Karaliai, kuri kad ir labai nukentėjusi, nuodžiūnai teikia labai daug; Kanadai, mažam, bet pajėgiam kraštui, Australijai, N. Zelandijai, Pietų Amerikai ir Lotynų Amerikos kraštams, kurie visi yra Unrros dalis. Jūs matote, kad turite draugų.“

„Aš norėčiau jums suteikti daugiau, ką nors aiškesnio apie jūsų likimą. Bet aš ir niekas to šiandien nežino. Yra veiksnių, nuo kurių visa tai priklauso. Bet yra ir didelių vilčių, kad jungtinės tautos išspręs ir jūsų problemą. Pasaulyje yra daug vietos ir jūs, kur ji bebūtų, visur tiksite, nes žmonės, kurie tiek daug pergyveno, kaip jūs, niekada nebus.“

„Aš atvykau padėkoti jums ir išvykstu šukintas nepaprastos vilties; jūs nebūsite užmiršti.“

„Po šios kalbos, jam išvykstant buvo suįdėtas Anglijos himnas. Iš šios stovyk-

los La Guardia vyko į artimiausį aerodromą, iš kurio tą pačią dieną atsiddrė Berlyne.

...

Baigiantis vasarai, stovykloje vėl stipriau ima reikštis įvairus kultūrinis darbas. Rugpjūčio 5 d. pradėjo, baigę atostogas veikti vaikų darželis, pradžios mokykla ir naujai įsteigta pilna gimnazija. Jai vadovauja J. Pečkaitis. Vėl atgaivinti vasaros metu nutrūkę arba padarę atostogas įvairūs kursai. Steigiama ir naujų kursų, kaip mūrininkų ir kitų amatų. Šiuo metu veikia anglų ir vokiečių kalbų kursai. Anglų kalbos kursai atidaro naujas grupes ir stovyklos gyventojai labai uoliai imasi darbo (iš 700, per 120 lanko vien tik anglų kalbos kursus). Visi kursai ir visoks suaugusių lavinimasis yra L. Universiteto žinioje, kuriam vadovauja teisininkas Pr. Martišius.

Vladas Slaitas

Ilgesys

Leisk man žiūrėti į tavo veidą ir akis ir glamonėti leisk akių upokšnį mėlyną. Sudėk rankas į mano delną ir tegul vienoj srovėj srovena mūsų sielos.

Tu pažiūrėk —

Ramiais laukais ateina mėnuo, ir ežerai jam atidaro savo veidrodžius; naktinis žiedas prashleidižia nuogumą ir mėnuo žaidžia ...

Tu ateik, juk tarp tavęs ir tarp manęs toks mažas nuotolis.

Mėnulis tolimas — žiūrėk — ateina.

Tu atidenk man savo žmogiškąjį veidą ir savo mėlynas akis.

... ateik! ...

Leisk man žiūrėti į tavo veidą ir akis ir glamonėti leisk akių upokšnį mėlyną. Sudėk rankas į mano delną ir tegul pro nudėvėtą mūsų kūno kapiliarą prasimuša širdis ir mūsų sielos ...

Stovykloje, vedamas Ad. Narbuto, veikia moterų, vyrų ir mišrus chorai, kurie su tautinių šokių grupė, jau sėkmingai pasirodė 5 kartus ir už stovyklos ribų (paskutinis buvo rugpjūčio 20 d. Lahdėje). Šio dienaščio skiltyse tilpusioje žinutėje apie šią stovyklą buvo pažymėta, kad nuo vasario 16 d. vietinis choras nekonvertavo stovykloje. Tai visiškai netiesa, nes choras Velykų metu ir motinos dienos progomis koncertavo stovykloje, o paskutinis pasirodymas savoje stovykloje buvo liepos 31 d. stovykloje vykusio sporto varžybų metu.

Šiuo metu stovykla ruošiasi rugsėjo 8 d. minėjimui ir ta proga įvykstančiam koncertui, kur be vietinio choro dar dalyvaus operos solistai, gyveną Detmoldė.

Gana dažnai varžybose su kitų stovyklų sportininkais stovyklos gyvenimą pajavirina sportininkų būrelis, kuriame šiuo metu ėmėsi vadovauti Vinc. Ignatius (iki šio metu vadovavo J. Pažerūnas).

Apskritai, stovykloje gyvenimas visą metą gana judrus ir stovyklą aplanko kiti ansambliai arba šiaip mėginkiu-solistų grupės (Detmoldo, Segebergo ir t. t. Nr.

J. Svaistas

Čia kažkas ne taip ...

(Ištrauka iš romano)

Maždaug po dviejų savaitių nuo Velinų nusiminusi, bailiai persigandusi įslinko Anelė į Sinkūno trobą ir susmuko virtuvėje ant suolo, prie pat durų. Ji visa smarkiai drebėjo, nors atrodė, kad pakankamai šiltai apsivilkusi. Veidas pusiau buvo pridengtas stora vilnone skara, kuri gaubė jos galvą ir pečius.

Diena jau blausėsi. Sinkūnas sėdėjo ant kito suolo, prie lango, ir kalinėjo mediniai padais klumpes. Tų klumpių pasuoly ties juo buvo matyti bent kelios poros. Visos jos buvo apdaužytos ir nutrūkusiais viršutiniais odos kraštais. Klumpės buvo visų namiškių kasdienis rudens metu darbo ir ruošos apavas. Vasarą retai kuris nors jomis tepasinaudodavo. Verčiau eidavo basas, negu laužydavo kojas sunkiomis, varginančiomis klumpėmis. Senesnieji, kurie dar atsimenta, labai dažnai pasigailėdavo lengvų patogių naginių ir vyžų. Dabar naginėms, kaip ir kitam geresniam apavui, sunku buvo gauti odos, o vyžų ir vyžininkų laikotarpis jau buvo praėjęs. Niekas vyžų nupinti nebemokėjo.

Sinkūnas staiga atitrūko nuo klumpių, žvilgtelėjo į Adomonieneį ir taip pat persigando.

— Na kas gi su tamsta ... Nelaimė gal kokia atsitiko?

Anelė bematant pravirko ir dar daugiau ėmė krūpčioti. Nesuprantamas, nesuvaldomas drebulys, kyląs iš vidaus, smarkiausiai purtė ją visą. Pro gausias ašaras ir mėšlungiškai tampomas lūpas ji vos-nevos tegalėjo ištarti žodžius:

— Bl ... bl ... blo — o — o — gai — i — i ... kai — i — i — my — y — y — ne — e — e ...

— Na kas! Kas gi atsitiko? Sakyk, Anelė! — prisoko Sinkūnas ir nekantraudamas papurtė ją už pečių.

— Antano nebėra ...

Vienu atsikvėpimu pusgarsiai ištūmė tuos žodžius, sustingo visa ir, kaip pablūdsi, išplėtė klaikias akis. Staiga buvo dingusios ašaros ir drebulys.

— Kaip tai nebėra?

— Jau trys dienos ...

Sinkūnas apstulbo ir pasiliko bestovjis, ir stabo išiktas. Netrukus jis atsipeikėjo ir pradėjo susiprasti.

— Ir taip ilgai niekam nieko nesakėt.

— Nagi šiandie buvo atėjęs iš valstiaus sekretorius ir teiravosi, ar nesergas tik, kad nesirodąs tarnyboj. Kai paklausiau dėl suvažiavimo, jis griežtai atsakė, kad jokio suvažiavimo nebuvo ir būti negalėjo. Dėl kiekvieno suvažiavimo esąs atskiras įsakymas ir nurodymai.

Sinkūnas vėl pakriko.

— Buvo viršaitis; jis čia tvarkė, o dabar — aš ir pats nežinau ...

(bus daugiau)

Skaitytojų pasisakymai

Ar pedagogiška?

Paskutinėmis dienomis vienoje stovykloje įvyko vienos ideologinės moksleivių organizacijos suvažiavimas. Sūprantama, reikia mūsų jaunimą rengti gyvenimui, reikia padėti susidaryti pasaulėžiūrą, reikia pratinti dirbti visuomeninę — organizacinę darbą. Nieko neturėdamas prieš pačią organizaciją, norėčiau atkreipti auklėjimui vadovaujantių asmenų dėmesį į tą nenormalų, žalingą ir smerktiną veikimo būdą, kuriuo veikia ši organizacija. Pagal švietimo nuostatų 28 str. mokytojų tarybos gali leisti švietimo Valdybos nustatyta tvarka gimnazijose auklėjimosi bei lavinimosi būrelius. Jeigu minėta organizacija atitiktų šiam reikalavimui, jeigu ji būtų lavinimosi ar auklėjimosi būreliu, ji galėtų būti leista. Kiek man žinoma, didelį daugumą gimnazijų nei viena ideologinė moksleivių organizacija nėra leista, o tačiau beveik visose gimnazijose minėta organizacija veikia neleista. Jeigu organizacija yra besimokančiam jaunimui naudinga ir reikalinga, reikia ją gimnazijose legalizuoti ir tik tadą remti. Kokioj švietimo pasirodo gimnazijų vadovybės ir mokytojai kitų mokinių, tėvų ir visos bendruomenės akyse, šitaip auklėdami jaunimą? Ar ir vėl neaukiojama auklėjimo reikalai partiniams reikalams? Ar neprisimena anas šakos kirtėjas, kuris kerta šaką, ant kurios pats sėdi? Norėčiau paklausti visus tuos, kurie yra atsakingi už šios organizacijos šitokį veikimo pobūdį, nors tas ir yra remiama ir organizuojama vienos labai svarios mūsų oficialios įstaigos, kažin, ar tai pedagogiška?

K. K.

PLANUOJAMOS LĖŠOS NUMATOMAM TREMTINIŲ ĮKURDINIMUI

— DP reikalai, BBC pranešimu, bus iš pagrindų svarstomi rugsėjo 11 d. Naujorke. Tarptautinė organizacija tremtiniams globoti, kuri yra JTO žinioje, jau paruošė biudžetą. Tai 225 milijonų dolerių suma, iš jų 194 mil. dol. numatyta operatyvinėms išlaidoms, 60 mil. dol. kolektyvinėms (bendruomeniniams) tremtinių įkurdinimams ir 5 mil. dol. administracijos išlaidoms. Kaip spėjama, 1947 metais Vokietijos, Austrijos ir Italijos kraštuose paliks 175.000 tremtinių. Iš jų 150.000 asmenų išvažiuos į užjūrius, o 25.000 įsikurs kituose Europos krštuose. Kaip biudžete numatyta, vienam tremtiniui, bandančiam individualiai įsikurti, bus leidžiama iš biudžeto lėšų 225 dol., o kolektyviškai įsikuriantiems — 600 dol.

„QUEEN ELISABETH“ VĖL CIVILINĖJE TARNYBOJE

Londonas. Šiuo metu Southamptono uoste 1000 darbininkų perdirba anglų karių transportui naudotą okeaninį laivą „Queen Elisabeth“, kuris turėsias būti gražiausias ir patogiausias keleivinis laivas pasaulyje.

ATSUKTAS JAV LAIVYNO ATACHE

Vashingtonas. JAV užsienių reikalų ministerija pranešė, kad, Sov. Sąjungos vyriausybei pageidaujant, laivyno karo atachė Murmanske ir Vladivostoke atšaukiamas. Į JAV prašymą leisti steigti kai kuriuose Tarybų sąjungos miestuose JAV konsulatų atsakymo negauta.

Wiesbadeno vaikų teatras

Hanau. Rugpiūčio mėn. 20, 21 ir 22 d. d. Wiesbadeno lietuvių stovyklos vaikų teatras lankėsi mūsų stovykloje ir davė keletą spektaklių stovyklos vaikams ir visuomenei.

„Klumpakovo“ šiuo pinyje muzikos ir šokių tilpo net 17 dalykėlių. Nuotaikingi, lietuviški ir kitų tautų atkurti šokiai, išpildyti švelniais judėsiiais, teikė pasigerėjimo. Puikiai skambėjo akordeonų muzika.

Po „Klumpakovo“ šiuo pinyo vaikų teatras scenoje pasirodė su Brolių Grimų 3 veiksnių inscenizuota pasaka „Varlių Karalius“. Reikia pripažinti, kad ši gražioji pasaka atkurta gerai. Puikios dekoracijos, origina-

lūs, švelnūs kostiumai ir vykęs šviesų derinys veikaliukui suteikė reikiamo efektyvumo. Pati vaidyba, turint galvoje vaikučius mėgėjus, vertintina. Protarpiais „jaunieji aktoriai“ sukūrė puikių scenų, o interpretuoti šokiai nuspalvino veikaliuko pastatymą.

Po spektaklių Hanau stov. švietimo vadovas Wiesbadeno vaikų teatro vadovams ir dalyviams pareiškė gražių linkėjimų. Vaikų teatrui vadovauja J. Rimkūnas, šokius paruošė Vl. Saudargienė, dekoracijos — Stasio Neluibio, kostiumai — A. Bendoriaus. Muzikalinę dalį tvarkė B. Saltmiras, A. Navikėnas. Apšvietimas — Vyt. Elertė.

Tenka pažymėti, kad wiesbadeniečiai ir čia yra parodę daug gražios iniciatyvos ir vaikučių teatro darbai iševijoje tik sveikintini.

J. Janušaitis.

NUOSTABUS NEDIPLOMUOTAS DAKTARAS

Laikraštis „Die Neue Zeitung“ aprašo štai kokį įvyki: Wuppertalyje nuo karo pabaigos gyveno garsus chirurgas dr. Knittingas ir vertėsi plačia praktika. Vadovaudamas kariniam traukiniui - ligininei, su kuriuo iš Cekoslovakijos po kapituliacijos buvo atgabenta apie 1000 sunkiai sužeistų karių, dr. Knittingas padarė daug sėkmingų operacijų. Neseniai vienas gydytojas nustebo savo kolegos visišką nemokėjimu rašyti receptą. Paašikėjo, kad dr. Knittingas yra ne daktaras, bet kalvis, kuris prancūzų svetimšalių legijone, o vėliau ir vokiečių kariuomenėje buvo apmokytas kaip sanitaras. Ilgainiui jis pasigamino suklasotus dokumentus. Teismas, kuris sprendė bylą, nubaudė Knittingą tik 10 mėnesių kalėjimo, kadangi jam nebuvo galima prikišti jokių padarytų mediciniskų klaidų, o reikėjo sutikti su tuo, kad eidamas savo „pareigas“ Knittingas dirbo nusimanydamas ir sąžiningai, neieškodamas jokios asmeninės naudos. „Ar šiam gabiam medicinos fanatikui teks vėl grįžti į kalvę?“ klausia pranešimą baigdamas laikraštis.

KAM ATITEKO HITLERIO JACHTA?

Hitlerio jachta „Grille“ laivyno susitarimu buvo perduota Anglijai. Šiomis dienomis britų admiralitetas šią jachtą pardavė vienam anglų teatro direktoriui už 68.000 svarų sterlingų. Naujasis savininkas pavadino jachtą „Churchill“ vardu.

Mintis

Thought • Lithuanian Daily Newspaper • Permitted by UNRRA Team 155 • Atsakingasis redaktorius ir leidėjas J. Vasaitis • Eina kasdien be žventadienių • Memmingenas, Airport, Baltic Camp • Prenumerata mėn. 10 RM • Atskiras numeris 40 pf. • Konto: Volksbank Memmingen e. G. m. b. H. Memmingen (Bayern) Nr. 9149 • Spausdina Druckerei- und Verlagsgenossenschaft e. G. m. b. H., Memmingen (Bayern).

KALVINIMAI NACIONALSOCIALISTINEMS ORGANIZACIJOMS

Londonas. Niurnbergo byloje Britų prokuratūros atstovas Sir Maxwellis Fifas pradėjo savo baigiamąjį plaidoyer prieš nacionalsocialistines organizacijas. Jis pareiškė, kad visas pasaulio žino, kuriam tikslui nacionalsocialistinės partijos organizavo vokiečių tautą. Tikslas buvo viešpatauti pasaulyje. Mūsų uždavinys yra apsaugoti vokiečių tautą ir suteikti jai progą atitaistyti savo vardą pasaulio akse. O kaip gi būtų tai galima, jei jos tarpe paliktume nenuiteistus ir nenubaustus pačius didžiuosius kaltininkus? Bet mes turime saugoti ne tik vien vokiečių tautą. Visa Europa privalo mūsų apsaugos. Hitleriui valdant atsirado daug jaunų žmonių, kurie savo rankas susitepė su krauju. Šimtai tūkstančių jaunų vyrų pasidarė fiurerio neapykantos ir žiaurumo mokslo mokiniai. Tarp jų yra daugybė, kuri šios rušies auklėjimo metodais pasidarė vadovaujamos asmenybės ir dabar dar laisvai tebevaikšto, o trokšdami valdžios tebėra tokie pat fanatingi, kaip ir pirma. Argi turim šiuos vyrus palikti, kad jie vokiečių tautą varytų iš proto? Daugeiliu atvejų nacių šalininkai paliekami laisvi. Didžioji jų dalis nėra nieko kito išmokusi, kaip nacių mokslo. Argi turi nacių organizacijų vadai likti laisvi, kad ir toliau darytų įtakos šiems nacių šalininkams? Sis būvis turi būti sutramdytas teisės nuostatais, gal būt, daugiausia dėl to, kad būtų išvengta naujo pasaulinio karo.

ISKELS BUNKERIUOSE GYVENANČIUS

Berlynas. Britų karinė įstaiga Berlyne ketino visus slėptuvių bunkeriuose gyvenančius berlyniečius perkelti į kitus busčius dar prieš žiemai prasidedant. Tam reikalui statoma barakai. 200 jau įsikūrė žmonės gyventi, o dar 500 jų tebestatoma.

AMERIKIEČIAI STATYS RADIO SIŪSTUVĄ BERLYNE

Berlynas. DPD praneša, kad amerikiečių įstaigos nutarė Berlyne statyti radio siūstuvą. Amerikiečių įstaigos daugiau kaip metus nesėkmingai derėjosi su sovietų įstaigomis, kad siūstuvu būtų leidžiama naudotis visoms keturioms okupuacinėms zonoms.